№ 169. Łódź, Czwartek 24 czerwca 1920 roku. Cena 1 mk. (Na prowincji 1.0 f.) Rok I.

PRACA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

Redakcja i administracja Przejazd № 8. TELEFON № 32. Konto czekowe P. K. O. 60143

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie mk. — 20 kwartalnie mk. 60,— roczne mk. 240,—

Cena numeru pojedyńczego 1 mk.

Administracja otwarta od g. 9 rano do 7 wiecz.
Redaktor przyjmuje we wtorki i piątki od 5 — 7 wiecz.
Sekretarjat Redakcji otwarty dla publiczności od 5—7 po poł. codziennie.

Rękopisów nienadających się do druku Redakcja nie zwraca.
Artykuły bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne.

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 5.00, w tekście mk. 6.00, po tekście reklamy mk. 3.00, nekrologi mk. 2.00, zwyczajne 2.50 te za wiersz petitowy jednołamowy.
Ogłoszenia drobne 40 f. za wyraz, dla poszukujących pracy 30
Ogłoszenia nadesłane, po g. 6 wiecz. 50 procent drożej.

Grabski tworzy reakcyjny gabinet.

N. P. R. wypowiada się przeciwko temu gabinetowi.

Godni partnerzy.

—

A więc wszystkie dotychczasowe zabiegi około stworzenia rządu parlamentarnego centrowo - lewicowego zostały ostatecznie udaremnione. Niecną rolę rozbijacza tych wysiłków odegrała najpierw prawica, wiedziona przez zacietrzewionego partyjnika Dubanowicza.

Okazały się więc daremne nawoływania ludzi rozsądnych, mających jedynie interes Państwa Polskiego na widoku. Daremne okazały się wszelkie wysiłki patrjotów, aby partyjne animozje, kwasy i nieporozumienia rozproszyć, a przynajmniej zgłuszyć przez sprowadzenie wszystkich sił do jednego łożyska pracy dla Ojczyzny, która domaga się od nas wspólnego wysiłku, zestrzelenie wszystkich sił narodu do jednego ogniska i przezwyciężenia wewnętrznego bezwładu, rozpętania wszystkich szlachetnych drzemiących w duszy narodu sił, uskrzydlenia zapału i poświęcenia do walki z wrogiem, zagrażającym naszym granicom!

W poczuciu odpowiedzialności w tej doniosłej chwili wołaliśmy, że trzeba nam rządu. Wyjaśnialiśmy, że chwila obecna, chwila osobliwa wymaga rządu możliwie jednolitego, odważnego, zdecydowanego na posunięcia śmiałe dla dobra narodu. Takim mógł być tylko rząd parlamentarny, mający stałe, nie przypadkowe tylko, poparcie grup sejmowych, związanych pewnym wspólnym programem. Utworzeniu takiego rządu przeszkadzała przez długi czas prawica.

W karygodnem zaślepieniu partyjnem pozostała ona obojętna na interes narodowy. Wtedy to pięć grup parlamentarnych postanowiło za wszelką cenę utworzyć blok i zdobyć się na krok śmiały nie dla własnych ambicji (tak się zdawało) — i stworzyć rząd lewicowy chłopsko-robotniczy.

Ale i ten krok został udaremniony przez warcholstwo socjalistów, których zachłanność na różne urzędy jest znana i nigdy nienasycona. Nie kontentowali się oni tekami: ministra spraw zagranicznych, ministra sprawiedliwości, ministra kultury i sztuki, podsekretarstwa w ministerstwie oświaty, ale zażądali jeszcze kategorycznie teki ministerstwa poczt i telegrafów dla osławionego swego tow. Jędrzeja Moraczewskiego.

Wysuwanie Moraczewskiego na ministra zakrawało na drwiny i na celową chęć rozbicia zdążających ku końcowi rokowań.

Widocznie w partji powstał nowy wiatr i trzeba było według przyjętego zwyczaju w P. P. S. zmienić chorągiewkę. Takie postąpienie PPS. w całej jaskrawości uwydatnia chwiejne stanowisko tej partji na gruncie państwowo-twórczym i narodowym.

Postępek ten jest zresztą zgodny z dotychczasową działalnością tej partji, która wojuje demagogją i łatwą opozycją. Łatwa i tania rola apostoła, który na rachunek przyszłości rozdaje wszystkim hojne dary, na razie w postaci bombastycznych beztreściwych frazesów i obietnic — przeszkadza P. P. S. wstąpić na drogę nieefektownej, uciążliwej może pracy, pożytecznej jednak dla państwa, narodu i klasy robotniczej, której obrońcami mianują się socjaliści.

Jakiekolwiek względy skłoniły P. P. S. do zmiany frontu—to staje się faktem, że socjaliści są godnymi partnerami naszej prawicy i godnymi współpracownikami w rozbijaniu wysiłków, zmierzających dla dobra Państwa i Narodu.

—o—

Jaką konstytucję mają Czesi?

Z chwilą gdy przesilenie rządowe zostanie ostatecznie załatwione i utworzy się wreszcie rząd, wtedy Sejm będzie mógł wrócić do przerwanych a nader pilnych swych prac.

Jedną z najpilniejszych bodaj jest uchwalenie konstytucji. Uchwalenie to poprzedzi dyskusja nad projektem konstytucji, opracowanym przez Sejmową Komisję Konstytucyjną. Podczas dyskusji ścierać się będą zdania najsprzeczniejsze, padać będą argumenta za i przeciw. Odgłosy tych walk o konstytucję, interesować będą szeroki ogół naszego społeczeństwa, i słusznie, boć to będzie chodziło o rzecz niemałoważną—ale o fundament naszego państwa.

Dla nas nie jest rzeczą obojętną, jakie konstytucje uchwalili nasi sąsiedzi, zwłaszcza ci, którzy z trudem, tak jak i my, budują zręby swej państwowości. Dlatego też podamy główne zasady konstytucji najpierw Czechów, a następnie Litwinów, abyśmy mieli materjał porównawczy przy omawianiu projektu naszej konstytucji.

Konstytucja czeska dąży do zrealizowania zasady, wyrażonej w paragrafie 1-szym, że lud jest jedyną podstawą władzy w republice. Forma republikańska rządu, z prezydentem wybieranym na czele, wprowadzoną zostaje bez zastrzeżeń. Wszystkie paragrafy konstytucji dążą do podporządkowania nietylko ciał prawodawczych, lecz także rządu i prezydenta woli ludu, tak, aby żadne z tych ciał nie mogło działać przeciw woli większości narodu.

Konstytucja zapewnia opiekę mniejszościom narodowym, religijnym i rasowym zgodnie z traktatem wersalskim. Uważa wszelkie usiłowania wynaradawiania za nieprawne. Lecz zarazem podkreśla, że obowiązkiem jej jest ochraniać większość ciała prawodawczego, a zwłaszcza izby posłów, przed wszelkiemi podstępnemi zakusami ze strony mniejszości narodowych. Ciało prawodawcze,—nazwane zgromadzeniem narodowem — składać się będzie z izby posłów i z senatu; te dwie izby będą miały podstawę ściśle demokratyczną. Gdy prawo wyborcze do izby posłów przysługuje wszystkim obywatelom bez różnicy płci, po ukończeniu 21 lat, prawo wyborów do senatu zyskuje się dopiero w 26 roku życia. Prawo wyborcze bierne do izby posłów mają wszyscy obywatele po 30 roku życia, do senatu zaś po 40-tym roku.

Posłowie wybierani będą na lat 6, a senatorowie na lat 8.

By uniknąć nieporozumień między dwiema izbami i zapewnić pracom prawodawczym tok regularny, główny ciężar składa konstytucja na izbę posłów. Senat jest tylko organem nadzorczym. Przysługuje mu nawet prawo inicjatywy i głosowania nad projektami przedłożonemi przez rząd, lecz nie może sprzeciwić się głosowaniu izby posłów. Jeżeli senat nie zatwierdzi do sześciu tygodni uchwały izby, albo jeśli do miesiąca nie uchwali budżetu i poboru, wtedy może zostać pominięty. Izbie posłów przysługuje okres trzech miesięcy dla dyskutowania uchwał senatu. Jeśliby senat odrzucił uchwałę izby, to uchwała ta może jednek wejść w życie, jeśli izba przeprowadzi ją powtórnie większością absolutną głosów. Jeżeli senat odrzuci uchwałę izby większością 3/4 głosów, to projekt ten przechodzi raz jeszcze pod głosowanie izby. Izba uchwalić go musi większością 3/5. Przeciwnie, projekty senatu, odrzucone przez izbę; nie mogą stać się ustawą wbrew jej woli.

Prezydenta republiki wybierają połączone obie izby, większością trzech piątych. Nie może on być złożony z urzędu, lecz wszystkie jego oficjalne dekrety muszą być podpisane przez ministra odpowiedzialnego.

Prezydent mianuje członków gabinetu, lecz nie może iść wbrew woli izby, ona to, ale nie senat ma prawo cofnąć votum zaufania rządowi większością absolutną głosów, poczem rząd musi się podać do dymisji.

Prezydent ma prawo zwoływać zgromadzenie narodowe. Musi to czynić dwa razy do roku, w marcu i w październiku. Ma on również prawo zamknąć sesję i odroczyć izbę, lecz tylko na miesiąc i tylko raz do roku. Aby sesja parlamentarna nie mogła być zawieszona wbrew woli większości, konstytucja zastrzega, że na żądanie większości absolutnej członków prezydent zmuszony jest zwołać izby do dwóch tygodni; jeśli zaś odmówi, izby mają prawo zebrać się za dwa tygodnie najbliższe na wezwanie swoich prezydentów. Gdyby nawet prezydent rozwiązał parlament, to przerwa trwać nie może długo, gdyż wybory muszą się odbyć w 60 dni po rozwiązaniu.

Prezydent ma prawo veta (sprzeciwu) przeciw uchwałom izb, lecz veto to może tylko zmusić izby do przedyskutowania po raz wtóry tej uchwały. Jeżeli izby w głosowaniu imiennem, większością absolutną uchwałę podtrzymają, staje się ona prawomocną, jak również wtedy, gdy tylko izba podtrzyma ją większością 3/5.

By prezydent nie (uzurpował przywłaszczył sobie władzy, może być wybierany kolejno tylko przez dwa okresy, t. j. dwa razy po siedm lat. Wyjątek konstytucyjny zrobiono tylko dla pierwszego prezydenta T. G. Masaryka.—Konstytucja stara się, by rząd nie mógł ujść kontroli parlamentarnej: Wykonywa ją stały komitet, złożony z 24 członków. Izba posłów deleguje 16 członków, a senat 8 do tego komitetu.

Do wypowiedzenia wojny prezydent musi wprzód uzyskać pozwolenie zgromadzenia narodowego większością 3/5.

Referendum t. j. odwołanie się do narodu, również zostało wprowadzone, lecz w szczupłym zakresie. Jest dopuszczalnem

tylko na wniosek rządu, jeżeli zgromadzenie narodowe odrzuci projekt rządowy. Każdy obywatel 21-letni ma prawo głosu. Jeżeli obie izby odrzucą projekt rządowy, rząd ma prawo odwołać się do narodu, nie rozwiązując izb.

•

W konstytucji czeskiej uderza z jednej strony daleko posunięty radykalizm (referendum), z drugiej znów strony charakter umiarkowany (senat i obiór prezydenta). Dwuizbowość parlamentu wytłumaczyć należy względami narodowościowemi państwa Czeskiego, w którym Czesi stanowią mniejszość. Szkodliwe nieraz dla Czechów uchwały izby, w której żywioły nie... są dość silne, ma odrzucić Senat, do którego wejdą niewątpliwie sami Czesi.

Na specjalne podkreślenie zasługuje też paragraf dotyczący tzw. mniejszości narodowych, którym konstytucja zapewnia opiekę, wynaradawianie uważając za szkodliwe, ale jednocześnie uważa za konieczne bronić większość przed ewentualnemi zakusami mniejszości. Zagwarantowanie więc praw narodowościowych i religijnych mniejszościom narodowym zastrzeżone konstytucją, w życiu napewno okaże się fikcją. Zresztą Czesi niewiele mają wrodzonego poczucia tolerancji, okazują to na każdym kroku.

—o—

O propagandę polską w Anglji.

Na łamach dzienników angielskich pojawiają się coraz częściej najrozmaitsze fałsze na temat Polski, które stąd idą do prasy na całym świecie, zwłaszcza zaś prasy wrogich nam państw — przedewszystkiem niemieckiej i bolszewickiej i tak „znakomicie“ uzupełniającej prasę czeską.

Czesi i bolszewicy mają propagandę na wielką skalę w Brytanji. Polskę przedstawia się jako naród na pół cywilizowany, w którym żydowskie pogromy są strawą codzienną, warunki sanitarne w stanie prymitywnym, tyfus i inne choroby szaleją, kraj, w którym człowiek cywilizowany Zachodu może przebywać jedynie zmuszony interesami.

Już niejednokrotnie „Praca“ tę sprawę poruszała. Należy wszakże natychmiast propagandzie tej przeciwdziałać.

—o—

Godziny handlu.

Na wczorajszem posiedzeniu Rady Miejskiej zmienione zostały obowiązujące dotychczas godziny otwierania i zamykania sklepów i przedsiębiorstw handlowych.

Ustalono następujący porządek godzin: dla drobnych sklepów spożywczych kooperatyw, zakładów fryzjerskich i składów materjałów piśmiennych 8—1 i 4—7; dla sklepów mięsnych i z pieczywem latem 7—1 i 5—7; zimą 8—1 i 4—7, oraz dla wszystkich innych przedsiębiorstw handlowych na czas letni tj. od kwietnia do października 8—1 i 3—6, a na okres zimowy 9—1 i 3—7.

—o—

Sprawy robotnicze.

Podwyższenie płacy robotnikom drogowym.

(k) Wyd. pow. Sejmiku łódzkiego, dróg, ustanowił płace następujące: płaca robotnika, pracującego na dniówkę wynosi dziennie mk. 50; pracującego na akord wynosi mk. 60, przy normalnej wydajności pracy. Płaca tłukarza wynosi mk. 75 od 1 go metra sześciennego wytłuczonego kamienia

Powyższe normy płacy obowiązują od czerwca rb.

W związku z powtarzającemi się ciągle żądaniami robotników i powoływaniem się na płace, otrzymywane przez robotników przy budowie kolei Łódź—Kutno i innych, Wydział powiatowy postanowił upoważnić kierownika robót publicznych inż. Folkierskiego do zorganizowania konferencji w sprawie płac robotnikom, na którą wezwani będą przedstawiciele ciał samorządowych i instytucji prowadzących roboty publiczne. Celem konferencji będzie uzgodnienie norm płacy w obrębie Województwa lub przynajmniej w obrębie powiatu.

—o—

Minister kolei o Pożyczce Odrodzenia.

Nie jest dobrym synem Ojczyzny ten, kto nie pragnie, by miała ona, po okrutnej niewoli, powstać w pełnym blasku piękności, silna wspaniała i wolna już po wieczne czasy!

Na to wszakże potrzebne jej są fundusze, które muszą być dostarczone przez subskrypcję na Pożyczkę Odrodzenia.

Wszyscy jesteśmy tutaj aż nadto przekonani, iż Polonja Amerykańska, tak zawsze wysoce patryjotyczna, przyczyni się do zbudowania umiłowanej przez nas wszystkich Ojczyzny, przez gremialne zapisywanie się listy Pożyczki Liberty Bons.

Minister Kolei Żelaznych.
(—) Bartel.

Z za kulis spadku marki polskiej.

W „Breslauer Zeitung“ ukazały się ciekawe informacje, rzucające światło na sztuczne powodowanie spadku marki polskiej. Oto rząd niemiecki przeznaczył 48 miljonów marek na t. zw. interwencje handlową dla sztucznego podniesienia marki niemieckiej, a zarazem obniżenia marki polskiej. Agenci rządu niemieckiego zakupywali zwłaszcza w Gdańsku dużo marek polskich po 24 fen. za jedną markę; następnie sprzedawali je na giełdzie po 22 fen., a nawet niżej, wytwarzając przez to sztuczną zniżkę waluty polskiej. Różnicę kursu pokrywał rząd niemiecki z funduszu interwencyjnego.

—o—

Głosy publiczności.

Skarga kolejarzy hamulcowych.

Prosimy uprzejmie o umieszczenie w naszym poczytnem piśmie tych kilku słów, wyrażających postulaty kolejarzy hamulcowych, ze stacji Łódź-Kaliska.

W dzisiejszych czasach, kiedy o kupnie ubrania lub umundurowania mowy być nie może, Dyrekcja Warszawska Kolei Państwowych wydaje umundurowania w pierwszym rzędzie inspektorom, biuralistom, zawiadowcom, ustawiaczom, zwrotniczym, spinaczom, woźnym itd. O nas, hamulcowych niestety, zapomniała. A my najwięcej niszczymy ubrania przy spinaniu i skręcaniu pociągów. Gdy mamy dyżury na stacji, używają nas do pilnowania porządku przy wsiadaniu i wysiadaniu z pociągu. A gdy się zwracamy do publiczności z prośbą o zachowanie porządku, to publiczność, a zwłaszcza nasi najserdeczniejsi przyjaciele, odpowiadają nam ze śmiechem: „Ny, pan ne jest kolejorz, pan nimo umundurowania, ny, pan nimo prawa, ny, przecież na to jest straż kolejowa“.

Czy tak być powinno? Czy nie powinniśmy posiadać umundurowania?

A teraz jeszcze w sprawie szkolnictwa. Jesteśmy upośledzeni i w kształceniu naszych dzieci, I kogóż tu winić, czy inspektorat stacji Łódź Kaliska, czy zarząd warszawskiej dyrekcji Kolei Państwowych?

Swego czasu ministerjum kolei wydało okólnik za № 247 w którym powiedziano, że kolejarze kształcący swe dzieci w wyższych szkołach, otrzymują zwrot częściowy czesnego. Niestety zastosowano to tylko do pewnej części wybrańców dyrekcji, a resztę śmiertelników od tego „przywileju“ wyłączono. Zwracamy się więc, za pośrednictwem poczytnego naszego pisma, do naszych pp. posłów z prośbą o możliwe poruszenie tych spraw w Sejmie.

J. Z. hamulcowy.

Robotnicy, popierajcie swoje pismo „Praca“

Wiadomości bieżące.

Kalendarzyk.

24
Czwartek

Dziś Jana
Jutro Łucji

Wschód słońca,	3 m. 40	
Zachód „	8 m. 24	
Wschód księżyca	1 m. 42	
Zachód „	— m. —	

Z życia organizacji N. P. R.

Zebranie Prezydjum.

W piątek dn. 25 b. m. odbędzie się zebranie Prezydjum. Obecność wszystkich członków konieczna.

Zebranie dzielnicy Górnej.

W sobotę dnia 26 czerwca o godz. 6 wiecz. odbędzie się zebranie członków dzielnicy Górnej. Sprawy ważne. O liczne przybycie uprasza Zarząd.

Zebranie koła pracowników miejskich.

W piątek dn. 25 b. m. w Klubie NPR. (Piotrkowska 91) o godz. 7 i pół wieczorem, odbędzie się zebranie zarządu Koła Pracowników Miejskich.

Na zebranie proszeni są również koledzy zastępcy zarządu, oraz delegaci NPR. z poszczególnych wydziałów, oddziałów stałych i publicznych robót miejskich.

Tam gdzie tych delegatów dotychczas nie wybrano należy takowych wybrać.

Obecność wszystkich zainteresowanych kolegów obowiązkowa!

—o—

Teatr, muzyka i sztuka.

Teatr Polski.

Dziś Teatr Polski daje poraz drugi „Damę od Maksyma“.

Wy tępy W. Osterwiny i J. Osterwy.

Jutro Łódź będzie miała możność podziwiać znakomitych artystów teatru „Reduta“ p. Wandę Osterwinę kreującą postać Nelly w „Papierowym kochanku“, która wygląda jak rozkwitający cud białej jabłoni, wnosząc na scenę dużą dozę uroku, finesji i wdzięku oraz p. Juljusza Osterwę reżysera i inscenizatora grającego centralną figurę komedji — Pierrota.

Na niedzielne przedstawienie „Papierowego kochanka“ wszystkie loże i fotele rozsprzedane.

—o—

Z miasta.

Przed świętem szkolnym.

W związku z zapowiedzianem świętem założenia gmachu na szkołę powszechną, a jednocześnie w związku z rocznicą zaprowadzenia w Łodzi przymusu szkolnego odbyło się wczoraj w sali Rady Miejskiej. Zebranie przedstawicieli różnych instytucji. Zebraniu przewodniczył decernt Wydziału Szkolnictwa dr. Kopciński. Po omówieniu strony technicznej obchodu wyłoniono z pośród obecnych ściślejszy komitet wykonawczy, który ma się zebrać dziś w sali posiedzeń Magistratu (plac Wolności 14) i ma się zająć ostatecznie organizacją obchodu.

Powołanie na Komisję przeglądową.

(r) W dniu 26 bm. tj. w sobotę zacznie więc działać Komisja przeglądowa PKU 28 pp. (Sienkiewicza 3-5). Terminy stawiennictwa b. podoficerów i szeregowców ogłosiliśmy wczoraj.

Winni niestawiennictwa w wyznaczonych terminach będą karani w myśl Ustawy z dnia 20-II-1920 r.

Powołani, którym przysługuje prawo odroczenia z art. 61, 64, 70 Tys. Ust. o pow. sł. wojsk. winni przedstawić:

a) z art. 61. (jedyny żywiciel) podanie z dołączeniem wszystkich niezbędnych dokumentów (wyciągi z ksiąg ludności, metryki urodzenia dzieci, akty zejścia itp.) uzasadniających prawo do korzystania z ulg przewidzianych artykułem 61.

b) z art 64 Tym Ust. o powsz. ob. sł. wojsk. 1) akademicy — przedstawić odnośne zaświadczenie, 2) policjanci — zaświadczenie Powiatowej Komendy Policji.

c) z art. 70 (nauczyciele szkół powszechnych)— zaświadczenie inspektora szkolnego.

d) reklamowani przez instytucje państwowe winni przedstawić zaświadczenie tych instytucji o wniesienie co do nich reklamacji z zaznaczeniem stanowiska zajmowanego przez powołanego.

e) wszyscy winni mieć dowody osobiste (paszport z fotografią) stwierdzające toż samość ich osoby, a również posiadane dowody stwierdzające byłą szarżę w wojsku.

Z Gimnazjum Miejskiego.

Z początkiem roku szkolnego Gimnazjum Miejskie mieszczące się przy ul. Nowo-Targowej 18 przeniesione będzie do Gimnazjum Miejskiego przy ul. Sienkiewicza, zajętego dotychczas przez szpital wojskowy. Wobec opróżnienia gmachu Magistrat polecił Wydziałowi Budownictwa przystąpić niezwłocznie do naprawy i odświeżenia budynku, w którym już została przeprowadzona dezynfekcja.

O wyżywienie ludności powiatu na rok przyszły.

(k) Na posiedzeniu Wydziału powiatowego Sejmiku Łódzkiego omawiano ostatnio sprawę wyżywienia ludności powiatu łódzkiego w przyszłym roku gospodarczym. Zdaniem sfer miarodajnych rok 1920/21 będzie w tym względzie gorszy od poprzedniego. Ziemia, nie użyźniana w ciągu lat wojny, coraz więcej się wyjaławia. Własne nasze zapasy zboża wystarczą na wyżywienie 70% ludności Rzeczypospolitej, natomiast dla 30% chleba zabraknie.

Wobec takich horoskopów, wojewoda łódzki zwrócił się do przedstawicieli samorządu powiatowego z apelem, aby sprawę tę wzięli mocno do serca, uświadamiając ludność rolniczą o tem, że w tak wyjątkowych warunkach, w jakich się dzisiaj Polska znajduje, zasiew ... jest konieczny.

Budżet miejski.

Magistrat w dniu dzisiejszym zakończył drugie czytanie preliminarza budżetowego na rok bieżący. Trzecie czytanie odbędzie się w piątek, poczem budżet będzie odesłany do Komisji Skarbowej przy Radzie Miejskiej.

W walce z propagandą wywrotową.

Wydział propagandy M. S. Wojsk. zwraca się do wszystkich literatów i malarzy z wezwaniem, by stanęli do udziału w walce z czynnością wywrotową, prowadzoną przez płatnych agitatorów bolszewickich w społeczeństwie i armji. Wydział propagandy przyjmuje wszelkie z tego zakresu prace, które nadsyłać należy pod adresem: Zamek, Wydział Propagandy, Oddział II Sztabu M. S. Wojsk. Prace nieprzyjęte zwraca się. Honorarja od umowy.

Z Biblioteki publicznej.

Poczynając od dnia 22 czerwca do 1 września r. b. Bibljoteka publiczna będzie otwarta w godzinach od 2 po poł. do 7 wiecz., w soboty od 10—2 po południu. W niedziele i święta bibljoteka będzie zamknięta.

Wiadomości robotnicze.

Ukazał się nr. 9 „Wiadomości robotniczych“, organu Polsk. Zw. Zaw. o treści następującej:

Spełnijmy nasz obowiązek. — O potrzebie organizacji. — Sprawa zjednoczenia ruchu zawodowego. — Strajk warszawski. — Ruch zawodowy w Warszawie. — Korespondencje. — Kronika.

Z Rudy Pabjanickiej.

(r) Na gromadzkim zebraniu odbytem w niedzielę w Rudzie Pabjanickiej, postanowiono w osadzie tej urządzić na jednym z wolnych placów stałe targi 2 razy tygodniowo. Jako dni targowe wyznaczono wtorek i piątek, a na targ czyli rynek wynajęto tymczasem plac ob. Keplera przy głównym przystanku kolei dojazdowych w Rudzie.

Brak ławek w parkach.

(r) Coraz częściej daje się słyszeć skargi i utyskiwania naszych czytelników na dający się dotkliwie odczuwać brak ławek w parkach miejskich. Zwłaszcza w uroczym parku Poniatowskiego brak ten jest tak dokuczliwym — że uniemożliwia wprost dłuższy pobyt w obszernym tym ustroniu na świeżem powietrzu.

Należałoby, aby Wydział Plantacji przy Magistracie m. Łodzi zainteresował się bliżej tą sprawą, — naprawdę ważną i pilną.

Na Czerwony Krzyż.

Członkowie rodziny Scheiblerów, złożyli w imieniu Tow. Akc. Karola Scheiblera na rzecz Tow. Czerwonego Krzyża mk. 100.000.

Należy przypuszczać, że obywatelski ten czyn, zainicjowany przez największy zakład przemysłowy łódzki znajdzie naśladownictwo u całego szeregu firm przemysłowych i handlowych.

Budowa drogi Antoniew Nowy—Cyganka.

(k) Sprawa budowy drogi Antoniew Nowy—Cyganka posunęła się znacznie naprzód. Gmina ma dać poparcie materjały, robociznę i podwody. Wydział powiatowy Sejmiku, o ile powyższe gmina da — obiecał nadzór techniczny.

—o—

ducha i tężyzny naszego żołnierza.

Uporczywe ataki nieprzyjaciela w okolicy Zwiahla rozbiły się o męstwo naszej piechoty.

Na Podolu nieprzyjaciel bez skutku atakował pozycje nasze pod Nowokonstantynowem.

Stojące nad Dniestrem wojska ukraińskie gen. Pawlenki stanowczym uderzeniem złamały opór nieprzyjaciela biorąc 2 ciężkie działa, jeńców i liczne tabory.

Pierwszy zastępca szefa sztabu generalnego

Kuliński, **generał ppor.**

Utworzenie rządu pana Grabskiego.

Czyje poparcie ma p. Grabski? — NPR. wraz z centrum i lewicą przeciw niemu. — Lista członków gabinetu „urzędniczego“.

WARSZAWA, 23 czerwca. (PAT.) Prezes klubu Nar. Zjednocz. Lud. wystosował do Marszałka Sejmu następujące pismo: Imieniem NZL. mam zaszczyt zaproponować tworzenie misji nowego gabinetu panu Władysławowi Grabskiemu ministrowi skarbu.

WARSZAWA 23 czerwca. (PAT). Kancelarja cywilna Naczelnika Państwa komunikuje: Naczelnik Państwa wystosował dnia 23 czerwca b. r. o godz. 1-ej po południu do pana Władysława Grabskiego posła Sejmu ustawodawczego pismo treści następującej: Do pana Władysława Grabskiego posła do Sejmu ustawodawczego w Warszawie: W porozumieniu z Sejmem ustawodawczym w osobie jego marszałka powierzam panu misję utworzenia nowego gabinetu.

Warszawa, Belweder, 23 czerwca.
Naczelnik Państwa
Józef Piłsudski.

WARSZAWA, 23 czerwca. Poparcie p. Grabskiemu przyrzekły: Narodowe Zjedn. Ludowe, Klub Mieszczański, Klub Pracy Konstytucyjnej, i oczywiście Zw. Ludowo Narodowy i Chrześcijańska Demokracja.

W stosunku do gabinetu pana Grabskiego życzliwie zachowuje się tylko prawica.

Natomiast wszystkie kluby, począwszy od Polskiego Stronnictwa Ludow. (Piast), a na socjalistach skończywszy uważają gabinet Grabskiego za wytwór czysto reakcyjny.

O godz. 7 wieczór imieniem Klubu Nar. Partji Robotniczej odbyli z Grabskim konferencję, posłowie: Chądzyński i dr. Wachowiak. P. Grabski oświadczył, że będzie on w swojej polityce stosował się do uchwał Sejmu, licząc widocznie na to, że prawicowa większość sejmowa będzie uchwalała reakcyjne jego wnioski.

W sprawie polityki zagranicznej obiecał zachować dotychczasowy kierunek taktyczny, chyba, żeby Sejm linję zmienił.

I tu również ukrywa się ukryty plan tej treści, że Sejm może pod batutą endecji wywrócić dotychczasowy kierunek polityki Belwederu.

W sprawie zaboru pruskiego Grabski oświadczył, że w tej dzielnicy nie przeprowadzi absolutnie żadnych reform i pozostawi wszystkich podsekretarzy stanu z p. Seydą na czele — do czasu wyników prowadzonego śledztwa.

Otrzymawszy tego rodzaju wyjaśnienie od p. Grabskiego Klub NPR. zebrał się na posiedzenie i o godz. 8 wiecz. uchwalił następującą deklarację:

„Wobec tego, że skład i program gabinetu p. Władysława Grabskiego nie daje gwarancji prowadzenia polityki demokratycznej uwzględniającej życiowe interesy polskiej klasy pracującej, a w szczególności na ziemiach b. dzielnicy pruskiej nie zamierza przeprowadzić gruntownego uzdrowienia dotychczasowych stosunków, zaś w sprawach obrony granic, plebiscytów i pokoju — nie zapewnia jasnej i zdecydowanej polityki — Klub poselski Nar. Partji Rob. wypowiada się przeciwko gabinetowi p. Władysława Grabskiego“.

O godz. 8 wiecz. posłowie Chądzyński i Wachowiak oświadczyli p. Grabskiemu, że przedstawicieli N. P. R. do gabinetu nie da i p. Pepłowski na propozycje, aby objął tekę pracy odpowiedział odmownie. Wobec tego p. Grabski zawiózł do Belwederu następującą listę gabinetu:

Prezes i min. skarbu — p. Wł. Grabski;
Sprawy Zagran. — ks. Sapieha;
Sprawy Wewn. — Kuczyński;
Przem. i Handel — Olszewski;
Rolnictwo — Bujak;
Praca — Vacat;
Wojna — Leśniewski;
Oświata — Łopuszański;
Aprowizacja — Sliwiński;
Sprawiedliwość — dr. Morawski;
Koleje — Bartel;
Poczta — Tołłoczko;
Zdrowie — Chodźko;
Roboty publ. — Narutowicz;

Teka Min. pracy i kultury i sztuki, oraz b. dzielnicy pruskiej jest nieobsadzoną.

WARSZAWA 24 czerwca (godz. 2 rano). Naczelnik Państwa listę gabinetu w powyższym składzie zatwierdził. Nowy gabinet zatem uważać można za ukonstytuowany.

—o—

Wojna z Rosją.

(Ukończony odwrót na Ukrainie).

Komunikat Sztabu Generalnego

z dnia 23 czerwca.

Na linji rzeki Auty i Berezyny ożywiona działalność artylerji.

Na Polesiu zacięte walki na południe od Prypeci. przybrały dla nas pomyślny obrót.

Grupy wojsk gen. Sikorskiego pędząc przed sobą rozbite pułki bolszewickie wzięły kilkuset jeńców i kilkanaście karabinów maszynowych 41 pułk piechoty zręcznym manewrem rozbił silną kolumnę nieprzyjacielską.

Nakazany przez Naczelne Dowództwo odwrót na Ukrainie został ukończony.

Doskonałe zachowanie się wojsk 3-ciej armji cofającej się w nader trudnych warunkach w terenie ze złemi drogami i wśród walk z oddziałami nieprzyjaciela napierającego na oba skrzydła stanowi uznania godne świadectwo, **znakomitego**

Polska będzie dopuszczona na konferencję w Spaa.

WARSZAWA 14 czerwca. (PAT). Min. spraw zagr. komunikuje: Starania w sprawie dopuszczenia Polski do udziału w konferencji w Spaa zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem.

Dnia 23 bm. Min. spraw zagr. otrzymało zawiadomienie telegraficzne, że dn. 23 bm. zjazd premjerów w Boulogne. Surmee zdecydował zaprosić m. in. państwami Polskę do udziału w konferencji w Spaa.

Delegacja polska będzie przeto miała charakter oficjalny i będzie posiadała prawo głosu we wszystkich sprawach Polski dotyczących.

Co robią bolszewicy z polakami w Rosji.

WILNO, 23 czerwca (PAT). — Władze sowieckie zarządziły ogólną rejestrację polaków obojga płci od lat 16 do 60 włącznie. Do rodaków naszych ma być wystosowana propozycja zgłaszania się jako ochotnicy do walki z wojskami polskimi. Oporni mają **być zaciągnięci przymusowo do armji pracy lub wtrąceni do więzień i obozów koncentracyjnych.**

Rezultaty konferencji w Boulogne.

PARYZ 23 czerwca. (PAT). Radjo. Konferencja w Boulogne zakończyła swoje obrady o g. 5 we wtorek. Wydano następujący komunikat:

Posiedzenie konferencji w Boulogne w willi Belle trwało od g. 1 do 1. Sprawa indemnizacji i podziału jej między sojusznikami była ponownie roztrząsana. Postanowiono, że eksperci francuscy, włoscy, angielscy, belgijscy i serbscy zjadą się w Paryżu w celu ułożenia wspólnych propozycji.

Aljanci zbiorą się 2 lipca w Brukseli dla porozumienia się ostatecznego przed konferencją w Spaa.

Drugą sprawą była sprawa rozbrojenia. Konferencja aprobowała teksty proponowane przez ekspertów wojskowych, że wykonanie klauzul odnoszących się do dostawy węgla było ponownie przedstawiane przez delegata Francji, sprawa ta będzie przedmiotem decyzji w konferencji w Brukseli.

Następnie uchwalono, że rokowania natury ekonomicznej podjęte w Londynie będą prowadzone nadal z delegatami Rosji. Przytem wzięto za podstawę zasadę, iż niema zupełnie mowy o uznaniu politycznym rządu sowietów.

Przy końcu posiedzenia hr. Sforza wyraził ludności Boulogne Surmere serdeczne podziękowanie za gorące przyjęcie pełnomocników aljanckich.

O zredukowanie armji niemieckiej.

PARYZ 23 czerwca. (PAT). — Radjo. Z Boulogne wystosowana została do rządu niemieckiego nota do redukcji stanu efektywnego armji niemieckiej do 100 tysięcy.

Bolszewicy gotowi do nawiązania stosunków między Sowdepją a Czechami.

NAUEN, 23 czerwca (PAT). Radjo. Wedle doniesienia czechosłowackiego biura prasowego wystosował szef misji rosyjskiej Krasin do czeskiego ministra Benesza pismo, w którym zawiadamia go o możliwości natychmiastowego nawiązania stosunków gospodarczych między Rosją i Czechosłowacią. Czechosłowacja postanowiła wysłać w dniach najbliższych do Londynu ministra fachowca w celu nawiązania bezpośrednich rokowań z misją Krasina.

Zaburzenia w Irlandji.

PARYZ, 23 czerwca (PAT). Havas. Z Londynu donoszą, że w Londonderry wybuchły gwałtowne starcia między unionistami i sinfeinistami. Bandy uzbrojone zajęły główne ulice miasta. Ogień karabinowy trwa nieustannie. Wszystkie sklepy i biura zamknięte. Tysiące robotników fabrycznych nie udało się do pracy z powodu ciągłej strzelaniny. Banki nieczynne, wszelka komunikacja w mieście ustała. Robotnicy zakładów okrętowych przerwali pracę.

Położenie groźne.

PARYZ 23 czerwca. (PAT). Radjo. „Matin“ donosi z Londynu, że położenie Londonder pogorszyło się znacznie. Sinfejniści i unjoniści toczą w dalszym ciągu walki na ulicach miasta. Uzbrojona grupa nacjonalistów usiłowała opanować pociąg pocztowy zdążający do Dublina. Wywiązała się dłuższa wymiana strzałów między napadającymi a policją. W związku z sytuacją przewidywane jest wprowadzenie sądów doraźnych.

Rokowania z Krasinem.

PARYZ 23 czerwca. (PAT).—Radjo. Jak donosi „Humanite“ układy między rządem angielskim a Krasinem weszły w stadjum krytyczne. Lloyd George wystosował do delegacji rosyjskiej ultimatum, w którym żąda od rządu sowietów stanowczego wypełnienia nietylko żądań francuskich, lecz również uznania interesów angielskich w Rosji. Starania Krasina o powierzenie tych spraw konferencji pokojowej zostały odrzucone. To stanowisko Georgea wywołane było interwencją o londyńskich właścicieli rent rosyjskich.

Nieprawdopodobne zmiany w ustroju sowietów.

PRAGA 23 czerwca. Czesko-słowackie Biuro prasowe podaje z Wiednia, że wiedeńska „Montagsport“ ogłasza telegram z Kopenhagi — memorjał rządu sowietów w Moskwie, który zapowiada reorganizację sowietów w kierunku nadania mu formy gabinetu, do którego wejdą także przedstawiciele kierunków niebolszewickich. Między innymi podają, że do gabinetu tego ma wejść Guczkow i Kierenski. Enwer-pasza, który przyjął poddaństwo rosyjskie ma wejść do gabinetu w charakterze ministra wojny.

Wiadomość tę, należy przyjąć z dużem zastrzeżeniem.

—o—

Ze stolicy i z kraju.

O zakończenie strajku pracowników miejskich w Warszawie.

WARSZAWA, 23 czerwca. (PAT.) Magistrat m. Warszawy zwrócił się za pośrednictwem wiceprezydenta Malinowskiego do prezydenta Ministrów o opinję w sprawie niezałatwionego strajku robotników miejskich.

Wobec tego, że pertraktacje między Magistratem a robotnikami stanęły na martwym punkcie i że rozbieżność między wzajemnymi warunkami jest bardzo nieznaczna, prezydent ministrów zaproponował, aby obie strony, to jest Magistrat i robotnicy zgodzili się na załatwienie sprawy w drodze sądu polubownego. Powyższa propozycja została przyjęta przez obydwie strony, które po porozumieniu się ustaliły kandydaturę na superarbitra pana Klotza, urzędnika Ministerstwa pracy i opieki społecznej.

Strajk w Zagłębiu.

SOSNOWIEC, 23 czerwca (PAT) Strajk na kopalni Renard dziś już zupełnie osłabł, już w poniedziałek

powierzchnia i warsztaty mechaniczne pracowały całkowicie, zaś na dole 6 część górników przystąpiła do pracy. Dziś górnicy stawili się w komplecie. Przedstawiciele zjednoczenia zawodowego polskiego oświadczyli wyraźnie w związku z obecnym przejściowym strajkiem, że na przyszłość do podobnej akcji nie dopuszczą.

Powrót z armji bolszewickiej.

LUBLIN, 23 czerwca. W rozmaitych okolicach okręgu wołyńskiego zauważyć można powrót do wsi i miasteczek różnych ochotników i poborowych z czerwonej armji bolszewickiej. Są to albo uciekinierzy z tej armji, albo zwolnieni przez nasze wojska jeńcy. Sołtysi odsyłają ich do najbliższych posterunków żandarmerji dla regestracji.

Endecka „Dwugroszówka" przeciwko Państwu.

WARSZAWA, 23 czerwca. (PAT). (Komunikat urzędowy). W № 165 „Gazety Porannej" dnia 22-go b. m. zamieszczono notatkę która w związku z projektowanym w dniu tym utworzeniem rządu z łona ugrupowań politycznych zwalczany przez wymieniony organ pracy. Zawiera rzeczywistą tendencję powstrzymania ludności od nabywania pożyczki państwowej. Uznając, że zjawienie się notatki powyższej połączone jest niezależnie od utworzenia takiego lub innego rządu z nieobliczalną dla skarbu polskiego szkodą a umieszczenie jej stanowi przeciwdziałanie najżywotniejszym interesom państwa polskiego postanowiłem na zasadzie artykułu № 2 ustawy o zapewnieniu bezpieczeństwa z dnia 25 lipca 1919 roku zawiesić wydawnictwo „Gazety Porannej" na miesiąc. Warszawa, 23 czerwca 20 roku. Komisarz rządu na m. stoł. Warszawę Anusz.

Walka z bolszewizmem.

Aresztowanie organizacji bolszewickiej w Grudziądzu.

Grudziądzkie władze wojskowe, natrafiwszy na ślad organizacji bolszewickiej na Pomorzu, zdołały ję w ostatnich dniach unieszkodliwić całkowicie, aresztując wszystkich członków głównego zarządu. Dzięki czujności i energicznemu tropieniu macherów bolszewizmu w Grudziądzu, tak zwana „Kommunistische Partei Orstgruppe Graudenz" czyli „Lokalna partja komunistyczna w Grudziądzu" należy już dziś do przeszłości, a dobrze obrośnięci w gotówkę jej prowodyrzy siedzą pod kluczem.

Bolszewicy grudziądzcy, zależni do niedawna od centrali bolszewickiej berlińskiej, ostatnio zdołali także nawiązać bezpośrednie porozumienie z „towarzyszami" w Warszawie.

Aresztowania w Warszawie.

W Warszawie aresztowano następujących komunistów: Zalberga, żyda, kasjera warszawskiej organizacji bolszewickiej, „Marka" czyli Jana Ludwika Prentkiego (znanego w Łodzi działacza z ul. Pustej), Wajnera (Leona Szellera).

—

Chcąc wszelkimi sposobami zastraszyć burżuazję i wywołać wrażenie, jakoby wśród szeregowców wojska byli także agitatorzy bolszewiccy, „towarzysze" ostatnio zaczęli przebierać swoich wyznawców za żołnierzy, których po kilku używają przy wszelkich zebraniach, wiecach, pochodach i t. d. Maskarada ta ma na celu wywołanie odpowiedniego efektu i krzywdzi żołnierza polskiego.

Wiadomości telegraficzne.

Strajk generalny w Ludwigshaffen został ukończony.

Rokowania pokojowe fińsko-rosyjskie, toczące się w Dorpacie, nie doprowadziły dotychczas do wyników określonych.

O siłach zbrojnych Niemiec.

W odpowiedzi na interpolację jednego z posłów w Izbie angielskiej, odpowiedział Lloyd Georg, że międzynarodowa Komisja kontrolująca oceniła niemieckie siły zbrojne w dniu 10 maja na 270.000 ludzi. Władze wojskowe niemieckie oświadczyły w miesiąc później, to jest 10 czerwca, że siły zbrojne zredukowano do 200.000 ludzi, a stan wojsk w strefie neutralnej wynosi 10 bataljonów, 5 szwadronów i 1 baterję. Komisja kontrolna nie zakończyła jeszcze swych czynności, ale praca jej wydała już widać pewną redukcję sił wojskowych niemieckich, dokonaną w ciągu ostatnich miesięcy.

Rząd niemiecki wydał rozkaz demobilizacji i rozbrojenia wojsk, lecz pomimo to wnieśli Niemcy prośbę o pozwolenie na zachowanie uzbrojonej policji. „Times" pisze, że Francuzi mają zupełną rację, domagając się kompletnego rozbrojenia Niemiec w myśl warunków traktatu. Pisma francuskie piszą: Jesteśmy szczęśliwi, że rząd angielski i naród angielski zgadzają się w zupełności z Francją co do tych punktów traktatu pokojowego.

Z drugiej strony „Berliner Tageblatt" donosi, że Niemcy wysłały do Paryża notę o przedłużenie terminu utrzymania 200-tu tysięcznej armji do 20 października. Nota ta charakteryzuje politykę niemiecką.

Ofiary.

Pracownicy Spółki Akcyjnej skupu skór na pleb. Górno Śląski Mk. 1250.

Bartosiak wywiadowca III-ej Brygady na pleb. Górno Śląski Mk. 27, fen. 20.

Tomczak Franciszek Urząd Śledczy, na pleb. Gór. Śląski Mk. 27, fen. 75.

Lerner jako karę na pleb. Mk. 100.

Żaborowski na fundusz „Pracy" Mk. 10.

Ditrich Emilja 79 mk. na plebiscyt tytułem kary za przewinienie w fabryce Tow. Akc. Geyera.

Sapińska Walerja na plebiscyt Mk. 25, jako karę za ubliżenie Weronice Grabowskiej.

Myszkowski na pleb. Górno Śląski Mk. 10.

Grabka jako karę na pleb. Mk. 50.

Szubert jako karę na Skarb Narodowy 25 M.

Adamczewski na pleb. Mk. 10.

OGŁOSZENIA ZWYCZAJNE.

Wydawca: Zarząd Okręgowy N. P. R. w Łodzi. Tłoczono w drukarni „Praca" Przejazd 8. Redaktor odpowiedzialny LUDWIK WASZKIEWICZ